

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Suuria suomalaisia kaupunkienergiayhtiöitä edustava Energiakaupungit ry kiittää Oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua Valmiuslain kokonaisuudistusta koskevasta työryhmämietinnöstä. Pidämme erittäin tärkeänä, että Valmiuslaki päivitetään vastaamaan yhteiskunnan teknologisia vaatimuksia, riskiympäristön muutosta sekä erityisesti pandemian aikaisista tapahtumista ja Ukrainan sodasta saatuja kokemuksia.

Laki on soveltamisalaltaan erittäin laaja ja sen on vastattava moniin eri riskiskenaarioihin ja sellaisiin poikkeustilanteisiin, joita emme edes kykene ennakoimaan. Siksi Energiakaupungit pitää yleisesti ottaen tärkeänä, että laissa pyritään mahdollisimman yleisiin ja useita erilaisia menettelytapoja mahdollistaviin määräyksiin. Yksityiskohtaiset pykälät synnyttävät lakiin säädösmassaa, joka lisää jatkuvan päivittämisen tarvetta. Se lisää riskiä sille, että lakiin jää käytännössä soveltamiskelvottomia pykäläiä, kuten vanhan valmiuslain osalta oli. Valmiuslain vahvuus on joustava kyky vastata erilaisten poikkeusolojen vaatimuksiin. Esimerkki tarpeettoman yksityiskohtaisesta säädöksestä on 127§ säädös sähkönjakelun keskeyttämisen tai säännöstelyn tarkasta toteuttamistavasta. Tätä pykälää olisi tarpeen loiventaa kiintiön toteuttamistavasta.

Valmiuslain uudistamisen yhteydessä Energiakaupungit ry kiinnittää huomiota myös tarpeeseen kehittää normaalioloja koskevaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi poikkeusolojen rakentamisen ja luvituksen poikkeuskäytäntöjä koskevat määräykset tulisi kirjata suoraan Ympäristönsuojelulakiin, Rakentamislakiin jne. Näitä poikkeusoloja koskevia pykäläiä voidaan säännöllisesti lain muun tarkastelun yhteydessä päivittää alan vaatimusten mukaan, jolloin ne eivät vanhennu ja toisaalta valmiuslakia ei tarvitsisi yksittäisen asian päivittämiseksi avata.

Energiahuollon toimintavarmuus on kriittistä poikkeusoloissa. Korostamme erityisesti energiahuollon osalta tarvetta ottaa oppia Ukrainan sodan kokemuksista. Moderni yhteiskunta on hyvin riippuvainen sähköntuotannosta ja -jakelusta. Lisäksi energiajärjestelmässä on paljon

ristiinkytcentöjä. Kriisitilanteessa energiahuollon häiriintyminen vahingoittaa yhteiskuntaa ja heikentää sen kykyä vastata kriisiin samoin kuin tietoliikenneyhteyksien, liikenneverkon tai terveydenhuollon häiriintyminen. Energiahuoltoon vaikuttaminen on sotilaallisessa konfliktissa todennäköisimpiä prioriteetteja.

Energiakaupungit korostaa tarvetta sisällyttää energiahuolto priorisoituun huoltovarmuuskriittiseen toimintaan. Valmiuslain uudistuksessa on varmistettava, että energia-alan yrityksillä on riittävät toimivaltuudet, toimintaedellytykset ja toimintamahdollisuudet turvata energian tuotanto, siirto ja jakelu poikkeusoloissa ja myös sotatilanteessa. Energiahuolto on sisällytettävä niiden toimialojen piiriin, joissa on lähtökohtaisesti poikkeusoloissa mahdollista poiketa myös pakottavasta työlainsäädännöstä.

Energian, ja erityisesti sähköenergian, saatavuuden merkitys yhteiskunnan toiminnan kannalta korostuu jatkuvasti. Siksi on välttämätöntä, että energia-alan toiminnot tunnistetaan laissa selkeästi priorisoiduiksi, ja että energian tuotanto, varastointi, siirto ja jakelu asetetaan etusijalle hyödykesäännöstelyssä, luvituksessa ja muussa kriittisen infrastruktuurin sääntelyssä. Lisäksi henkilöstön työskentelyedellytykset tulee turvata poikkeusoloissa ulottamalla työoikeudelliset poikkeusmahdollisuudet myös energia-alan tehtäviin esimerkiksi henkilöstösuojaus- ja henkilöstöresurssistrategian muodossa.

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Energiakaupungit ry yhtyy EPV Energian ja Seiverkkojen lausunnossaan esittämiin muutosehdotuksiin 41§ ja 43§ osalta. Mikäli lakia ei vastoin Energiakaupunkien toivetta laajenneta kaikilta osin koskemaan energiahuoltoa, on keskeistä, että poikkeaminen mahdollistetaan niistä työläinsäädännön pakottavista pykälistä, joista ei normaaliolojen vallitessa ole mahdollista poiketa edes työntekijän suostumuksella. Tämä mahdollistaisi poikkeusolojen vallitessa energia-alan työnantajille mahdollisuuden sopia henkilöstön kanssa laista poikkeavista työ- ja lepoajoista, lomien siirtämisestä, työturvallisuusmääräyksistä poikkeamisesta ja näiden kompensoimisesta työntekijöille.

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

88 § Hyödykkeiden ja palveluiden saatavuuden turvaaminen

Pykälään tulee lisätä näkyväksi, että energia-alan yritykset kuuluvat mainittuun yhteiskunnan kannalta välttämättömän toiminnan tuottaviin tahoihin ja ovat siten oikeutettuja välttämättä tarvitsemiensa hyödykkeiden ostolupiin.

89 § Hyödyketuotannon turvaaminen

Pykälässä mainittujen asetuksella tarkemmin säädettävän rajoituksen tai kiellon alaan tulee kohdan 7) kattaa laajemmin energia-ala. Pidämme välttämättömänä kyseisen kohdan 7) laajentamista muotoon: ”energiantuotannon, varastoinnin, siirron ja jakelun raaka- tai polttoaineita tai muita välttämättömiä materiaaleja ja hyödykkeitä”.

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Luvussa on useita haasteellisia kohtia joko energiasäätelyn eri osien erillisestä ohjaamisesta seuraavien ristikkäisvaikutusten tai järjestelmän teknisen toiminnan kannalta. Koko lukua koskevana huomiona siinä olisi tärkeää säätää siirtymäaikaista, energiasäätelyn kokonaistoiminnan seuraamis- ja ohjausvastuusta. Poikkeusoloihin varautumista koskevat pykälät ja osa valmiuslain määräyksistä olisi perusteltua viedä myös normaaliolojen polttoainehuoltoa, voimalaitoksia ja energiaverkkoja koskevaan lainsäädäntöön.

Energiakaupungit ry yhtyy EPV Energian, Seiverkot Oy:n, Elenian, Alva Sähköverkon, Alva-yhtiöiden ja Tampereen Energian esittämiin huomioihin. Lisäksi täydennämme niitä omilla varauksillamme.

Kriittisten sähkön käyttöpaikkojen määrää tulisi rajoittaa täsmällisemmällä säätelyllä, esimerkiksi edellyttämällä niiltä varautumista poikkeusoloihin omalla varavoimakapasiteetilla. Oman varavoimakapasiteetin olemassaolo sekä todentaisi kriisivalmiuden tarpeen että turvaisi käyttöpaikkojen lyhytaikaisen sähkönsaannin siinä tapauksessa, että tarve sähkönsaannin rajoittamiselle tai verkon suojaamiselle edellyttää sähköjen katkaisemista.

Sähkökatkot ovat mahdollisia myös normaalioloissa. On kyseenalaista millä perusteella käyttöpaikka, jolla ei ole omaa varavoiman tuotantoa on luokiteltavissa kriittiseksi. Oma varavoimakapasiteetti turvaisi sähkön saannin myös tilanteissa, joissa sähköä ei ole verkosta saatavissa verkonhaltijasta johtumattomista syistä. Poikkeuksena voisivat olla viranomaisen poikkeustilan aikana erikseen perustamat kriittiset käyttöpaikat, esim. tilapäiset sairaalat, evakuoitokeskukset ja Puolustusvoimien tukikohdat.

Verkkokapasiteetin turvaamiseksi poikkeusoloissa tehtävät toimet (rinnakkaisten verkkojen rakentaminen, rinnakkaiset verkkoyhteydet ja erilliset liityntäpaikat) on huomioitava normaaliolojen sähköverkoja koskevassa säätelyssä siten, että kriittiset sähkönsaanninpaikat maksavat ylimääräiset verkon vahvistamiskustannukset aiheuttamisperustaisesti sähköliittymissään. Verkon toiminnan turvaamiseksi tehdyt investoinnit ja valmiuslain velvoitteiden täyttämiseksi tehtävien varaosahankintojen kustannukset on huomioitava Energiaviraston valvontamenetelmissä, kun

valvontajakso 2028 vaihtuu. Kriittisen sähkönkäyttöpaikan kalliimpi liittymis- ja verkkopalvelusopimus hillitsisi myös sähkönkäyttöpaikkojen halua hakeutua huoltovarmuuskriittisiksi sähkönkäyttöpaikoiksi ja estäisi tästä aiheutuvien kustannusten vyöryttämisen muille verkonkäyttäjille. Energiakaupungit ry korostaa, että vuoden 2026 alussa voimaan tullut sähkömarkkinalain päivitys toi jakeluverkkoyhtiöille vastuun laatia suurjännitteisen jakeluverkon kehittämissuunnitelma. Jo pelkästään tämä uusi velvoite edellyttää valvontamallin avaamista, jotta yhtiöillä on aidot mahdollisuudet rahoittaa merkittävästi kasvavia investointeja.

123§ Energiantuotannon ohjaaminen

Sähköntuotannon osalta ohjausvastuu kantaverkonhaltijalla (Fingrid), mutta kaukolämmön tuotannon osalta kunnilla. Ensimmäinen kysymys koskee usean kunnan alueella toimivaa kaukolämpöverkkoa. Jos keskuskaupungin lämpöverkko ulottuu kehyskuntien alueelle, ohjaako verkon toimintaa kuntana keskuskaupunki, kukin kunta oman verkon osan osalta erikseen vai tuleeko kuntien ohjata verkkoa yhdessä? Pykälästä tulisi löytyä tähän yksiselitteinen vastaus.

Sähkö- ja lämpöjärjestelmien tarpeet voivat eriytyä voimakkaasti toisistaan. Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon CHP-laitosten osalta olisi määriteltävä, ohjataan niitä osana sähkö- vai lämpöverkkoa ristiriitaisten ajokäskyjen välttämiseksi. Koska lämpöverkossa tulisi aina olla vaihtoehtoinen tapa tuottaa lämpö, on todennäköisesti perustellumpaa ohjata CHP-laitosta sähköjärjestelmän tarpeiden mukaan. Samalla on tosin huomioitava, että osa lämpöverkossa CHP-kapasiteettia korvaavista lämmöntuotantomenetelmistä kuluttaa sähköä.

Tuotannon keskitettyä ohjausta ja CHP-laitosten roolia siinä olisi syytä harjoitella normaaliolojen vallitessa ja tarvittaessa täsmentää valmiuslakia harjoituksissa tehtyjen havaintojen perusteella.

125 § Polttoaineiden muu sääntely

Nestemäisten polttoaineiden saatavuutta ja käytettävyyttä energiayhtiölle voidaan lisätä sillä, että yhtiöiden olisi poikkeusoloissa sallittua käyttää työkoneissa ja ajoneuvoissa omassa hallinnassaan olevaa polttoaineena energiantuotantolaitoksilla käytettävää polttoöljyä. Pidämme tärkeänä tämän mahdollisuuden lisäämistä valmiuslakiin.

126§ Energian kaupankäynti- ja hintasääntely

Pykälässä puhutaan hintasääntelystä ja tilapäisestä energiahyödykkeen markkinapaikasta. Kantaverkkoyhtiöt ovat indikoineet, ettei niillä ole resursseja tai teknistä alustaa markkinapaikan

toteuttamiseen. Pykälä olisi näin ollen soveltamiskelvoton. Laissa ja sen esitöissä olisi syytä täsmentää mahdollinen siirtymäaika tilapäisen markkinapaikan käyttöönottoon ja sen vaatiman tietojärjestelmän rakentaminen normaaliolojen aikana. Energiaviraston tulee mahdollistaa verkkoyhtiöille tietojärjestelmän hankkiminen ja käyttöönottovalmiuden rakentaminen osana valvontamentelmissä hyväksytyiksi kuluiksi laskettavaa toimintaa.

Hintasääntely yhdistettynä 122§ määritettyyn polttoaineen luovutuspakeroon voi aiheuttaa tilanteita, joissa normaalit polttoaine- ja energia-asiakkaiden toimintaa ohjaavat markkinasignaalit lakkaavat toimimasta. Tämä voi olla ristiriidassa säännöstelyn tavoitteiden kanssa, jos toimijoilla ei ole kannustinta mukauttaa toimintaansa subventoituun hintaan saatujen energiahyödykkeiden vuoksi.

Markkinahäiriön voisi ehkäistä selkeyttämällä korvauksia koskevia pykäläitä siten, että ne korvaavat sääntelyn seurauksena aiheutuneet haitat energian ja polttoaineen tuottajille kustannusvastaavasti ja vastaavasti kriisiajan päätyttyä ne ei-valtiolliset toimijat, jotka ovat saaneet polttoainetta tai energiaa käyttöönsä markkinahintaa edullisemmin, joutuvat korvaamaan säännöstellyn energian hinnan ja käyttöhetken mukaisen markkinahinnan erotuksen.

127§ Sähkön toimituksen keskeyttäminen tai sähkön käytön kieltäminen

Sähköverkossa ei voida teknisesti estää yksittäisiä kulutuskohteita käyttämästä sähköä tai toimittaa sähköä vain valituille kohteille. Jos kyseessä on vain määräys, joka ei edellytä teknistä toimeenpanoa, sen rikkomista voidaan jälkikäteisesti sanktioida. Pykälä ei näin ollen ole välttämättä ongelmallinen, jos sen tavoitteena ei ole ennalta teknisesti estää sanktioitua toimintaa, vaan ainoastaan tehdä sähkön luvaton käyttö sanktioitavaksi.

Jos verkossa halutaan varmistaa mahdollisuus jaella sähköä vain kriittiseksi määritetyille kohteille, ne olisi erotettava omaan erilliseen jakeluverkkoonsa, mikä tarkoittaisi kahdenkertaisen sähköverkon rakentamista.

128§ Sähkön kulutuskiihtiö ja 129§ Kiintiön ylittämistä seuraavat sähkönjakelun keskeytykset

Sähkön kulutuskiihtiöiden asettamista, niitä koskevaa tiedottamista ja valvontaa koskevat pykälät ovat erittäin ongelmallisia. Tiedotus edellytetään järjestettävän kirjeitse, kiintiön ylärajan lähestymisestä ja ylityksestä seuraavista sähkökatkoista edellytetään tiedottamista tekstiviestitse. Mietinnössä oletetaan siten postin ja tietoliikenneverkkojen toimivan tilanteessa, jossa yhteiskunnan sähköntuotantoa ja -jakelua ei kyetä järjestämään normaalisti. Energiakaupungit kehottaa harkitsemaan, olisiko tiedotus mahdollista järjestää tarvittaessa käyttäen hyväksi vähemmän haavoittuvia menetelmiä, kuten radiota, sanomalehdistöä, julkisille paikoille jaettavia kuulutuksia ja mediatiedotteita.

Kiintiöön liittyvien sanktioiden toimeenpano on ongelmallista. Sähköverkko ei mahdollista yksittäisten sähkönkulutuskohteiden irrottamista verkosta automaatiikalla, vaan ne pitää kytkeä irti manuaalisesti. Manuaalinen kytkeminen ei mahdollista laajalle käyttäjäjoukolle asetettujen hetkellisten sähkökatkojen toimeenpanoa. Automaatio-ohjauksen estäminen on sähköverkkoon sen kyberturvallisuuden vuoksi tietoisesti haluttu ja rakennettu ominaisuus, jonka muuttaminen vaatisi verkon ohjausjärjestelmien uudelleenrakentamista merkittävältä osin ja muuttaisi sen haavoittuvaksi ulkoiselle tunkeutumiselle.

Sähköjä voidaan käyttöpaikkakohtaisesti kytkeä pois ja päälle etäluettavien sähkömittarien avulla. Samanaikaisesti lähetettävillä käskyillä on kuitenkin enimmäismäärä ja massamaisten käskyjen läpimenoa on mahdotonta seurata ja varmistaa. Jos kiintiön ylityksiä on paljon, käskyjen lähettämistä pitää porrastaa. Sähköjen katkaiseminen käyttäen hyväksi etäluettavia sähkömittareita lisää vikaantumiseriskiä mittareissa ja toistuvat katkot aiheuttavat kumuloituvan ongelman koskien rikkoutuneiden mittarilaitteiden vaihtoa. Jo tuhannen mittariyksikön rikkoutuminen lyhyen ajan sisällä aiheuttaisi merkittävän haasteen varaosa- ja asennuskapasiteetin osalta normaalioloissakin.

Vuosien 2022-2023 energiakriisin aikana suunnitellut kiertävät sähkökatkot ovat nekin luonteeltaan ongelmallisia. Käytännössä sähkökatkot voisivat koskea vain omakotitaloja ja kerrostalohuoneistoja, keskijänniteverkossa virranjakelun katkaiseminen johtaisi aina kriittisen käyttöpaikan jääntiin ilman sähköä. Kiertävillä sähkökatkoilla voidaan vähentää kulutusta enintään 10-20% järjestelmätasolla. Sähkönkulutuksen supistuminen kiertävien sähkökatkojen muodossa näkyy ongelmina myös kaukolämpöjärjestelmässä. Katkojen vaikutus kaukolämmön paluuveden lämpötilaan johtaa ongelmiin yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa. Seurauksena voi olla, että aiheutettu tuotantokyvyn menetys ylittää saavutetun energiansäästön.

Pykälässä on välttämätöntä todeta, että sähkön siirto- tai jakeluverkkoyhtiö ei ole vastuussa keskeytyksen aiheuttamasta suorasta tai välillisestä vahingosta. Verkkoyhtiöllä tulee olla myös mahdollisuus saada korvauksia sellaisten kohteiden osalta, joissa sähköntoimituksen keskeytys on tehtävä itse kohteessa etäohjauksen sijaan. Julkisen hallintotehtävän työnantajavelvoitteet on syytä kuvata tarkemmin jo normaaliolojen aikana.

Mikäli hallitus päätyy esityksessään kuitenkin säätämään kiintiön sanktioimisesta yksittäistä käyttöpaikkaa koskevilla osa-aikaisilla jakelunkeskeytyksillä taloudellisen sanktion sijaan, on verkonhaltijalle jätettävä mahdollisuus määrittää sanktion toimeenpanoa verkon teknisten edellytysten mukaisesti ja porrastaa sanktioiden toimeenpanoa. Lakiin tulisi tällöin myös kirjata, ettei verkonhaltijalle voi koitua oikeudellisia tai hallinnollisia seuraamuksia, jos sen asetettujen kiintiöiden valvonnassa ja niiden ylityksestä määrättyjen sanktioiden toimeenpanossa tapahtuu ennakoitavissa olevaa varianssia verkon teknisistä rajoitteista tai tehtävään varattavissa olevan henkilöstön rajoituksista johtuen.

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Energiakaupungit ry yhtyy Seiverkkojen ja Alvan lausuntoihin.

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Energiakaupungit ry yhtyy Seiverkkojen ja Elenian lausuntoihin.

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Korvauksia koskevat säännökset ovat liian ylimalkaisia energiahuollon kaltaisen kriittisen sektorin näkökulmasta. Laaja puuttuminen voimalaitosten polttoainehankintaan, luovutuksiin ja käyttöön, samoin kuin laitosten käynnistys- ja alasajomääräykset aiheuttavat nopeasti yhtiöiden taseen kannalta merkittäviä vaikutuksia etenkin yhdistettynä hintasääntelyyn. Energiayhtiön taseen rasittaminen ja normaalin tulonmuodostuksen häiriintyminen aiheuttaa yhtiöille nopeasti maksuvaikeuksia. Mikäli aiheutuneita menetyksiä ei korvata täysimääräisesti, se voi johtaa konkursseihin.

Valmiuslaissa tulisi määrittää yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta välttämättömän hyödyke- ja palvelutuotannon tulee kattaa tuottajille niiden tosiasialliset kustannukset konkurssivaaran estämiseksi. Energia-alan yritysten luotettava toiminta poikkeusoloissa edellyttää riittäviä varautumismahdollisuuksia ja keinoja poikkeusoloihin liittyvien taloudellisten riskien kontrolloimiseen. Valmiuslain luonnoksessa esitetyt energia-alan yritysten velvoitteet vaativat merkittäviä investointeja ja uusien kyvykkyyksien luomista, joten lain tulee samalla luoda selkeät taloudelliset edellytykset näiden panostusten toteuttamiseen siirtymäaikaisten puitteissa.

Energiayhtiöiltä edellytetään kyvykkyyttä tietojärjestelmien ja fyysisen infrastruktuurin suojaamiseen ja nopeaan korjaamiseen. Kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja palautumiskyky on varmistettava myös poikkeusoloissa. Valmiuslaki tuo energia-alalle uusia velvoitteita, mutta ei käsittele kriittisten kohteiden fyysisen suojauksen tai kyberturvallisuuden järjestämistä, jotka ovat yhtä tärkeitä energijärjestelmän toimintavarmuuden kannalta. Velvoittavaa ennakkosäätelyä on luotava esimerkiksi CER- ja NIS2-direktiivien kansallisen toimeenpanon kautta.

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Haapalehto Eero
Energiakaupungit ry

Kinnunen Eetu
Energiakaupungit ry - Eetu Kinnunen